

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Ime i prezime: _____

Datum rođenja: _____

Razredni odjel: _____

GEO

GEOGRAFIJA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE ŠK. GOD. 2021./2022.

GEO.51.HR.R.K1.44

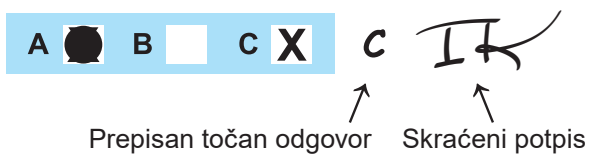
49335

Geografija

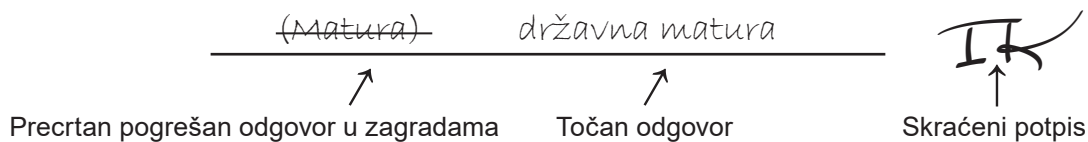
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri nastavnik.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 44 stranice, od toga 3 prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koja je od navedenih multinacionalnih kompanija prodala najviše pametnih telefona od 2011. do 2021. godine?
- A. Apple
 - B. Huawei
 - C. Nokia
 - D. Samsung

(1 bod)

2. Pozorno promotrite priloženu tablicu.

Tab. 1. Broj stanovnika u odabranim županijama Republike Hrvatske 1991., 2001. i 2011. godine

ŽUPANIJA	Broj stanovnika		
	1991.	2001.	2011.
Ličko-senjska	85 135	53 677	51 022
Sisačko-moslavačka	251 332	185 387	172 977
Vukovarsko-srijemska	231 241	204 768	180 117
Zadarska	214 777	162 045	170 398

Koja od navedenih županija Republike Hrvatske bilježi najveći relativni pad broja stanovnika od 1991. do 2011. godine?

- A. Ličko-senjska županija
- B. Sisačko-moslavačka županija
- C. Vukovarsko-srijemska županija
- D. Zadarska županija

(1 bod)

3. Pozorno promotrite priložene fotografije.

1

2

3

4

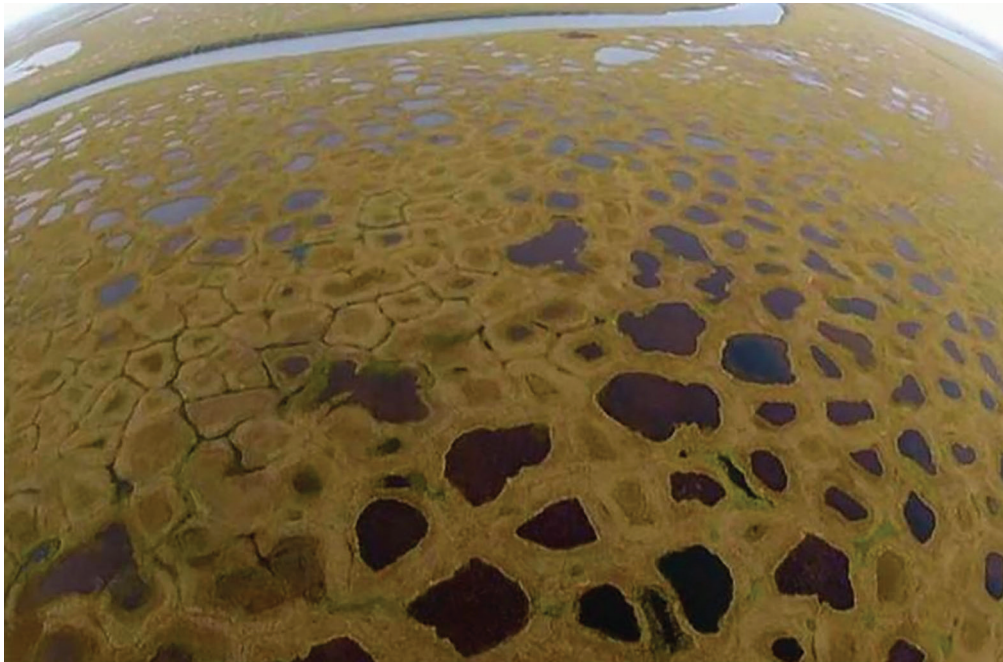
Kojim je brojem označena sedimentna stijena?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

Geografija

4. Pozorno promotrite priloženu fotografiju.

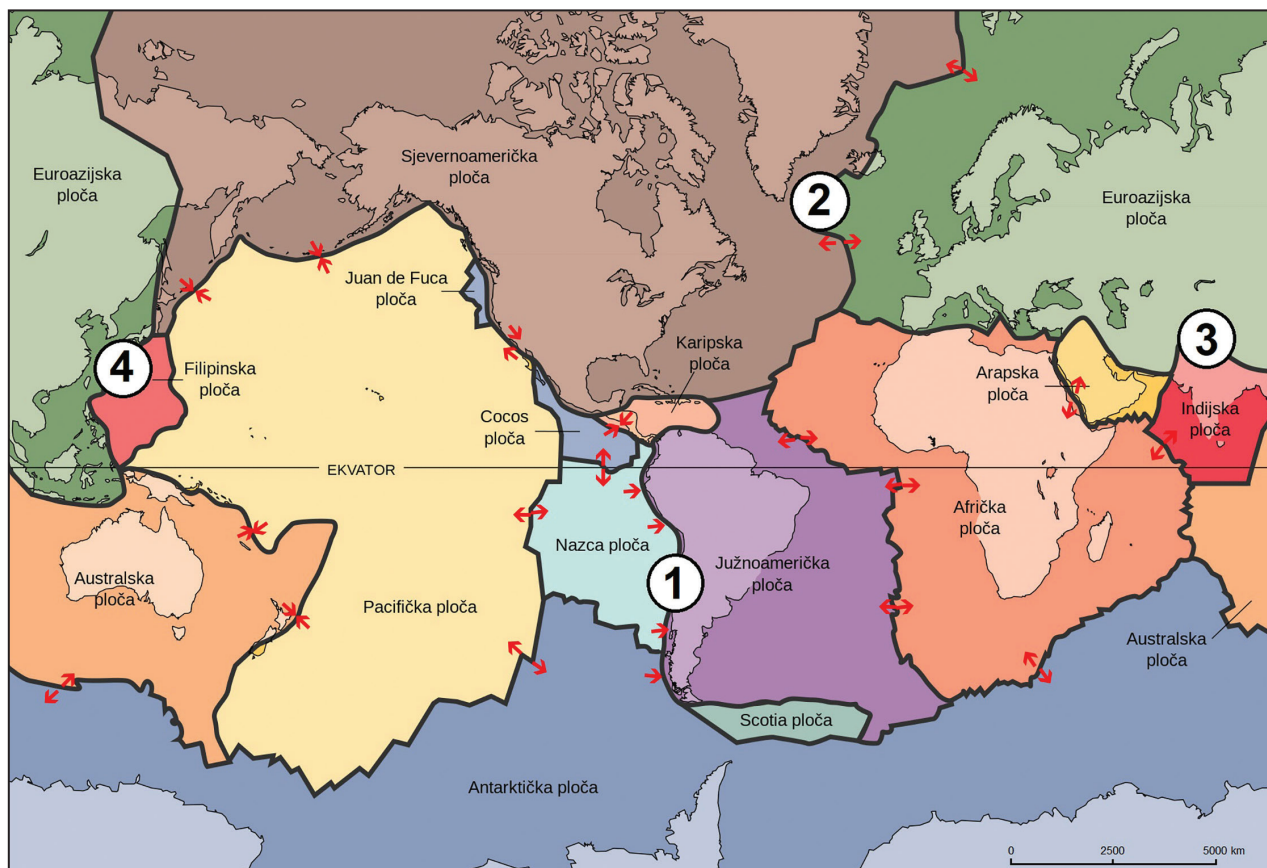

Fotografija prikazuje deltu rijeke Lene. Kakvoga su postanka prikazana jezera?

- A. fluvijalnoga
- B. krškoga
- C. marinskoga
- D. periglacijalnoga

(1 bod)

5. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

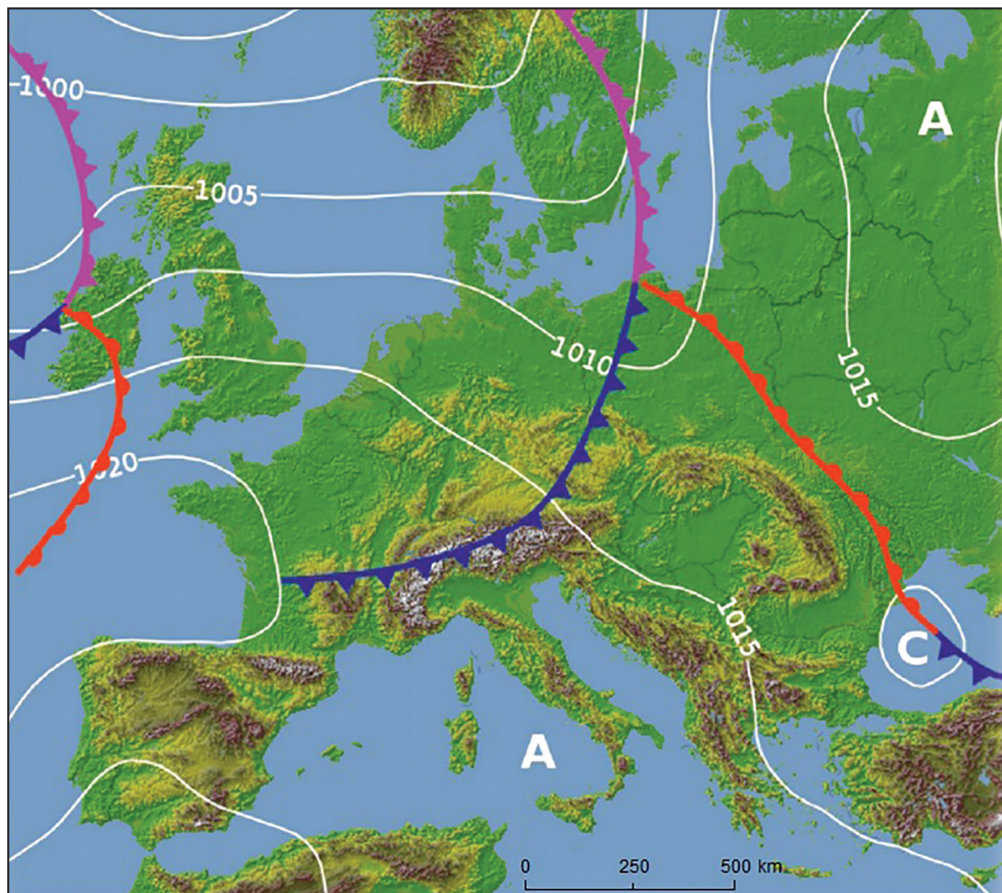
Kojim je brojem označena potresna zona gdje je zabilježen najjači potres magnitude 9,5 po Richteru?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

Geografija

6. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

Koja je od navedenih tvrdnja vezanih za prikazanu vremensku situaciju točna?

- A. Britansko otočje zahvaćeno je anticiklonom.
- B. U Švedskoj i Norveškoj nema padalina.
- C. U Sankt Peterburgu pada kiša.
- D. Na području Apeninskoga poluotoka je vedro.

(1 bod)

7. Koja je regionalna integracija potpisnica Pariškoga sporazuma?

- A. CEFTA
- B. EU
- C. MERCOSUR
- D. USMCA

(1 bod)

8. Koja od navedenih tvrdnja **ne odgovara** stvarnomu stanju močvara?

- A. Močvarna vegetacija filtrira onečišćenja.
- B. U tresetištima je pohranjeno 30 % ugljika iz tla.
- C. Mangrove močvare štite obalne zajednice od oluja i tsunamija.
- D. U posljednjih 50 godina populacija sisavaca, riba, ptica i gmazova u močvarama povećala se za oko 60 %.

(1 bod)

9. Pozorno promotrite priloženu tablicu.

Tab. 2. Odabrana jezera u Republici Hrvatskoj

Ime jezera	Površina (u km ²)	Nadmorska visina (u m)	Najveća dubina (u m)
Kozjak	0,83	534,00	46,00
Lokvarsko jezero	2,10	770,00	40,00
Prokljansko jezero	11,10	0,50	25,00
Prošćansko jezero	0,68	636,00	37,00

Koje je od navedenih jezera kriptodepresija?

- A. jezero Kozjak
- B. Lokvarsko jezero
- C. Prokljansko jezero
- D. Prošćansko jezero

(1 bod)

Geografija

10. Pozorno pročitajte priloženi tekst.

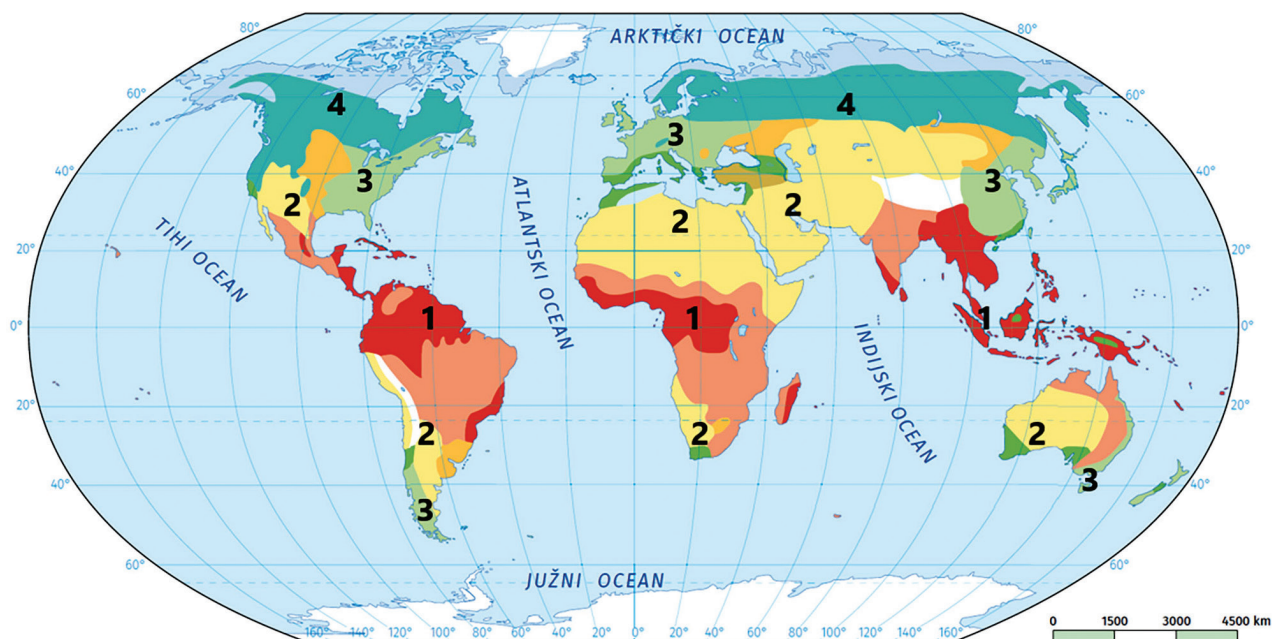
Neka je država već 1920. godine započela provoditi pronatalitetnu politiku. To je odlučila učiniti zbog znatnoga smanjenja rodnosti uslijed uznapređovaloga procesa demografske tranzicije. Nakon Drugoga svjetskog rata osim pronatalitetne politike odlučuje se i za imigracijsku varijantu populacijske politike računavši na useljavanje iz bivših kolonija. Rezultat njezine populacijske politike viša je ukupna ili totalna stopa fertiliteta u odnosu na države u okruženju.

Koji je naziv opisane populacijske politike?

- A. ekspanzivna
- B. eugenička
- C. redistributivna
- D. restriktivna

(1 bod)

11. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

Karta prikazuje prirodno-vegetacijske zone na Zemlji. Kojim je brojem označeno područje bujne vegetacije i rijetke naseljenosti zbog velikih sparina?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

12. Koji je od navedenih čimbenika potencijalno najveći uzrok zdravstvenih problema megagrađova u slabije razvijenim državama?

- A. nezadovoljavajuća elektroopskrba
- B. neadekvatna stambena infrastruktura
- C. nezadovoljavajuća vodoopskrba
- D. neodgovarajuće uklanjanje otpada iz domaćinstava

(1 bod)

Geografija

13. Pozorno pročitajte priloženi tekst.

Tvrtka Nikola Tesla osnovana je u Zagrebu 1949. godine, bavila se proizvodnjom telefona i telefonskih centrala te je 1953. godine potpisala s tvrtkom Ericsson ugovor o licenciranju. Time je tvrtka iz Hrvatske postala konkurentna na tržištima socijalističkih država, ponajprije SSSR-a. Nakon osamostaljenja Hrvatske nestala su brojna industrijska poduzeća. Ericsson je kupio Nikolu Teslu i u imenu je zadržao prepoznatljivo ime za nova/stara tržišta, a ujedno je i održao proizvodnju u Hrvatskoj. Ericsson Nikola Tesla upravo je primjer kako zadržati tradiciju i proizvodnju.

Koji je čimbenik lokacije gospodarskih djelatnosti u Hrvatskoj opisan u tekstu?

- A. demografski
- B. ekološki
- C. povijesni
- D. socijalni

(1 bod)

14. Pozorno promotrite priloženu tablicu.

Tab. 3. Odabrane rijeke crnomorskoga slijeva i njihov hidroenergetski potencijal

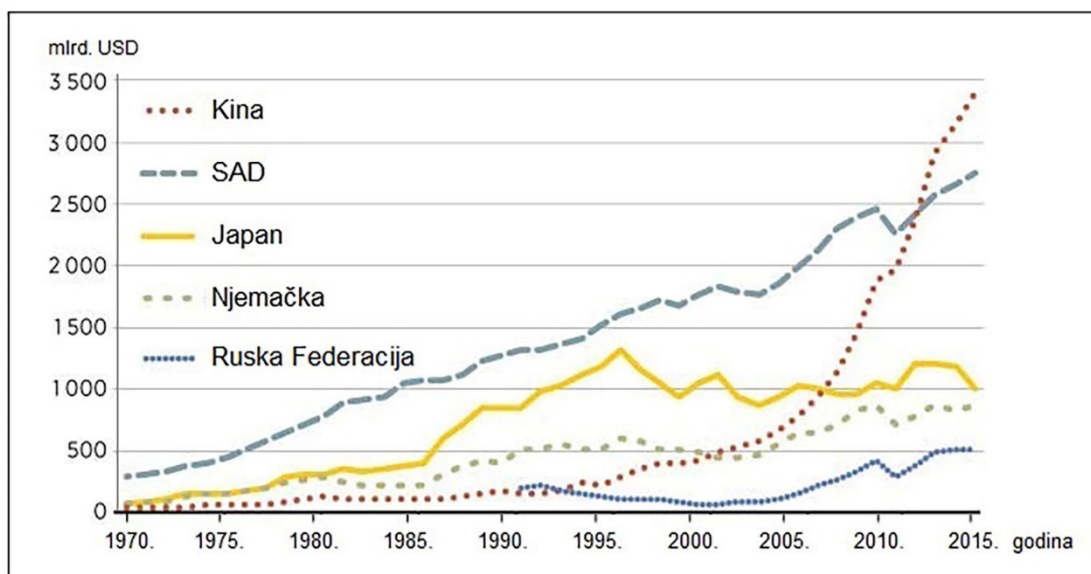
Rijeka	Iskoristivo (TWh/god)	Iskorišteno (TWh/god)	Iskorišteno (%)
Drava	2,60	1,23	47,30
Kupa	2,00	0,24	11,90
Sava	1,00	0,00	0,00
Una	0,10	0,00	0,00

Koja rijeka crnomorskoga slijeva ima najveći apsolutni neiskorišteni hidroenergetski potencijal?

- A. Drava
- B. Kupa
- C. Sava
- D. Una

(1 bod)

15. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

Dijagram prikazuje vrijednost proizvedenih materijalnih dobara u pet najvećih industrijskih sila svijeta. Koja je od navedenih država zabilježila najbrži proces industrijalizacije od 1970. do 2015. godine?

- A. Japan
- B. Narodna Republika Kina
- C. Ruska Federacija
- D. Sjedinjene Američke Države

(1 bod)

Geografija

16. Pozorno promotrite priložene fotografije.

Koji je zajednički naziv prikazanih gradivnih jedinica u svemiru?

- A. galaksije
- B. kometi
- C. meteori
- D. planeti

(1 bod)

17. Pozorno promotrite priloženu fotografiju.

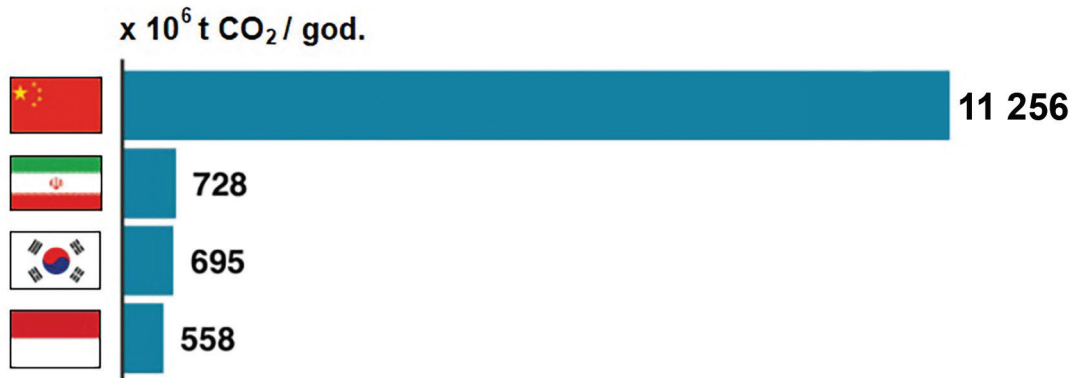
U kojemu se sektoru djelatnosti odvija onečišćenje okoliša prikazano na fotografiji?

- A. u primarnome
- B. u sekundarnome
- C. u tercijarnome
- D. u kvartarnome

(1 bod)

Geografija

18. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

Koja bi država u budućnosti mogla najviše utjecati na usporavanje globalnoga zatopljenja ako smanji emisiju CO₂ u atmosferu za 50 %?

- A. Indonezija
- B. Iran
- C. Narodna Republika Kina
- D. Republika Koreja

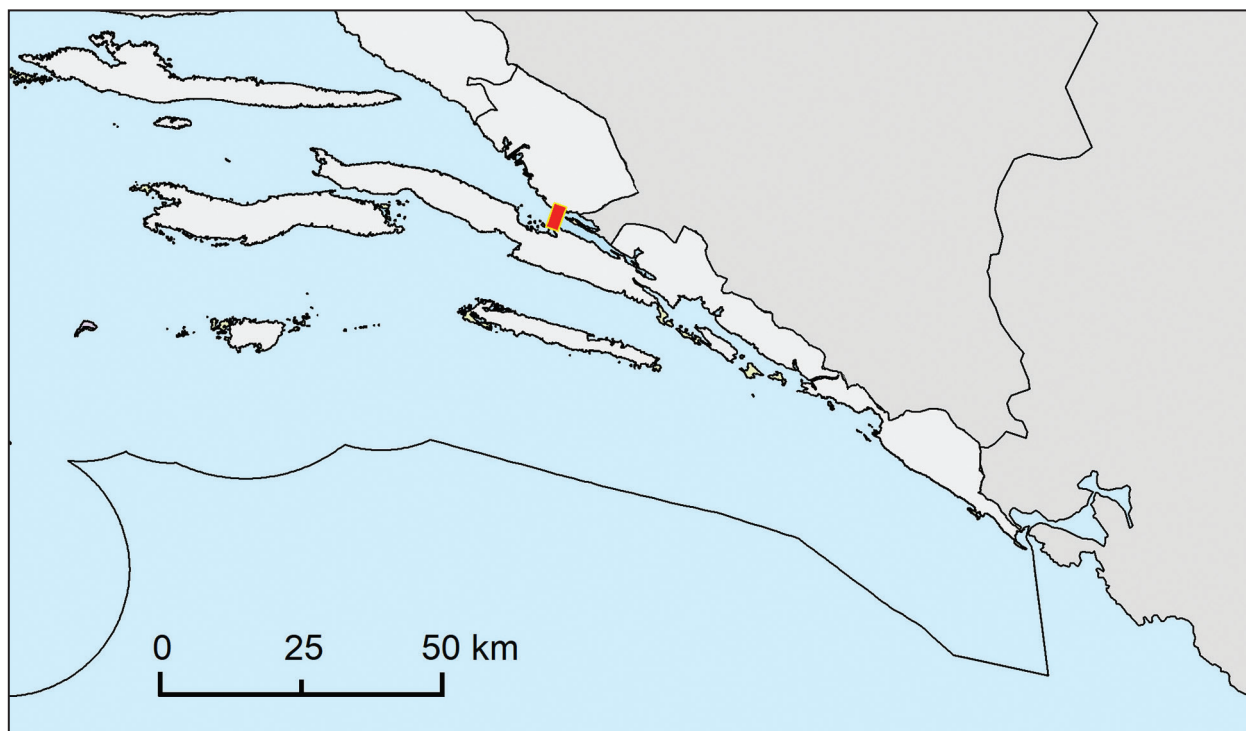
(1 bod)

19. U održivom gradu povećava se kvaliteta života na način da se razvija nekoliko različitih komponenta. Koja komponenta primarno uključuje produktivnost i zapošljavanje?

- A. ekološka
- B. ekonomska
- C. institucionalna
- D. politička

(1 bod)

20. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

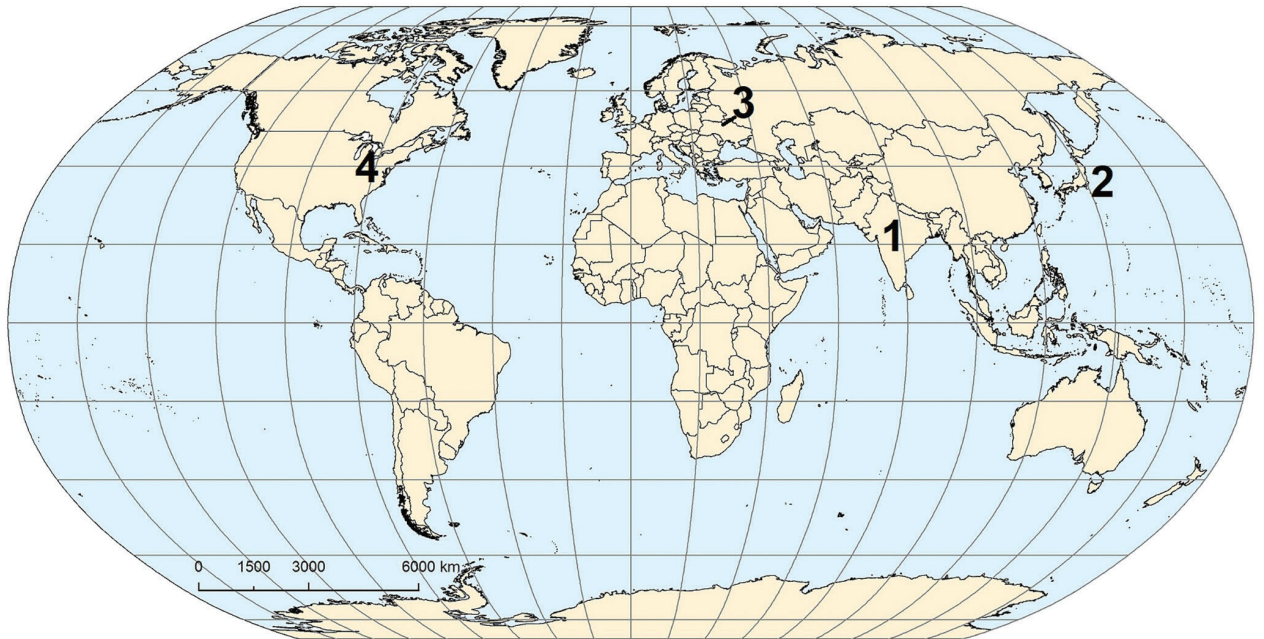
Koji se temeljni pozitivan učinak očekuje nakon završetka gradnje megaprojekta prikazanoga na karti crvenom bojom?

- A. nagli porast broja stanovnika u Južnoj Dalmaciji
- B. otvaranje novih radnih mjesta u sekundarnome sektoru u Južnoj Dalmaciji
- C. prostorna integracija hrvatskih regija
- D. veća produktivnost marikulture u Malostonskome zaljevu

(1 bod)

Geografija

21. Pozorno proučite priloženu geografsku kartu.

Na karti su brojevima prikazana četiri područja u kojima su se dogodile nesreće s ljudskim žrtvama i velikom materijalnom štetom, a koja je kasnije trebalo sanirati procesom ekoremedijacije. Kojim je brojem označen prostor u kojemu kao posljedica nesreće **nije** zabilježena radioaktivna kontaminacija?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, slovom ili brojem) ili dopunite rečenicu, kartu odnosno tablicu upisivanjem sadržaja koji nedostaje ili odgovorite najmanje jednom rečenicom.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

22. Pozorno promotrite priloženu fotografiju.

Koji je naziv za nematerijalno dobro Republike Hrvatske pod zaštitom UNESCO-a, a prikazano je na fotografiji?

(1 bod)

Geografija

23. Koje je ime četvrtoga po starosti perioda unutar paleozoika koji se naziva i *doba riba*?

(1 bod)

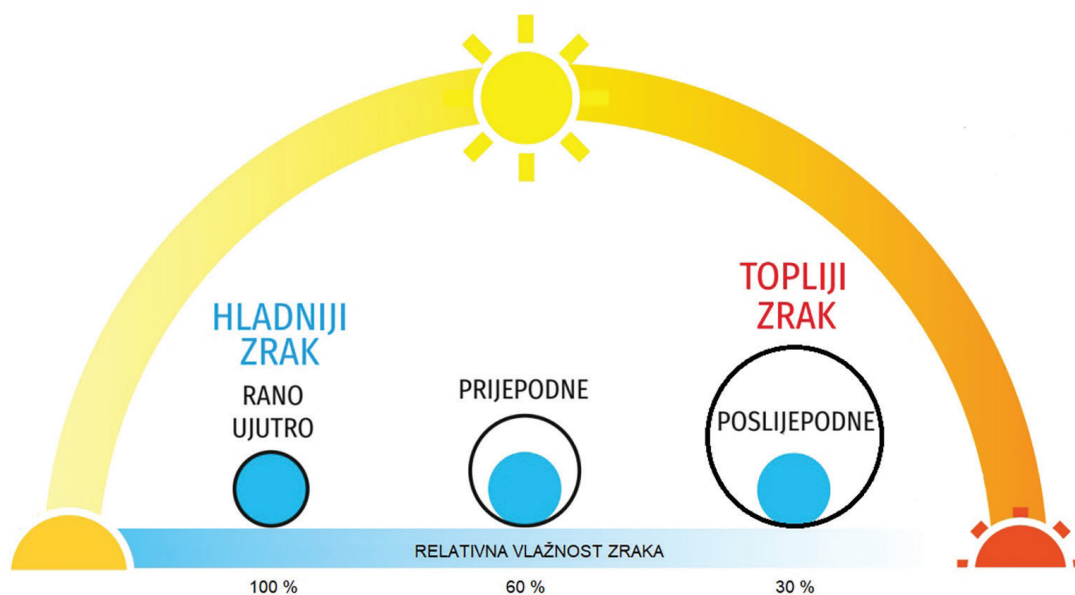
24. Pozorno promotrite priloženu fotografiju.

Opišite jednom rečenicom karakteristična obilježja tipa reljefa prikazanoga na fotografiji (smještaj u toplinskome pojasu i utjecaj na naseljenost).

(1 bod)

25. Pozorno promotrite priloženu skicu.

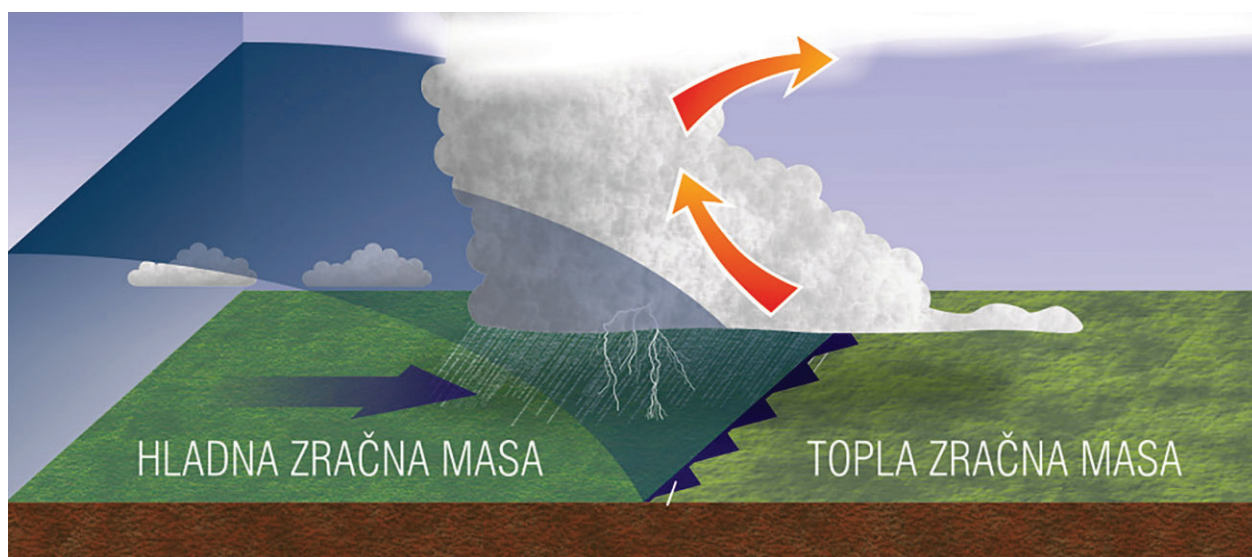

Koji je naziv klimatskoga elementa čiji porast vrijednosti najviše utječe na smanjenje relativne vlažnosti zraka tijekom dana?

(1 bod)

Geografija

26. Pozorno promotrite priloženi crtež.

Koji je naziv fronte prikazane na crtežu?

(1 bod)

27. Pozorno promotrite priloženu fotografiju.

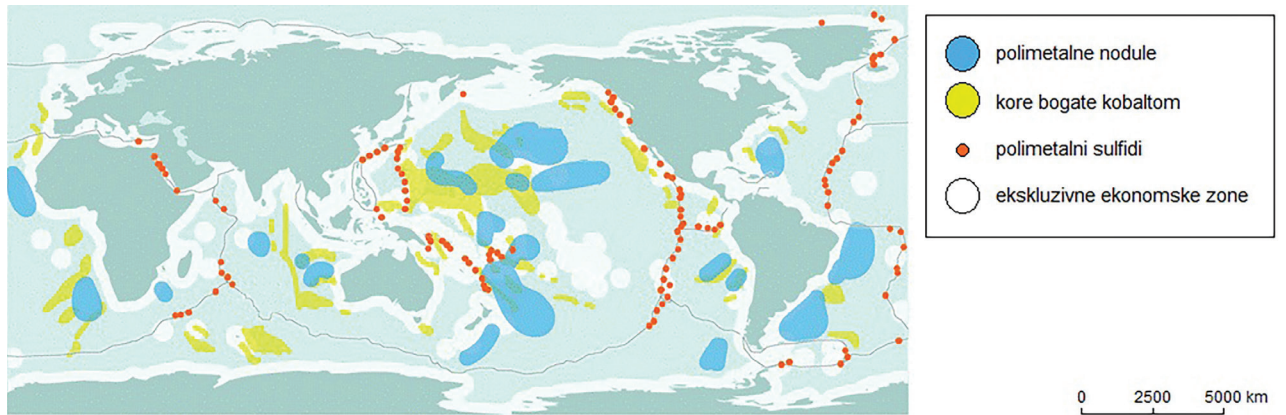

Objasnite jednom rečenicom koja će posljedica klimatskih promjena najviše utjecati na stanovnike grada prikazanoga na fotografiji.

(1 bod)

Geografija

28. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

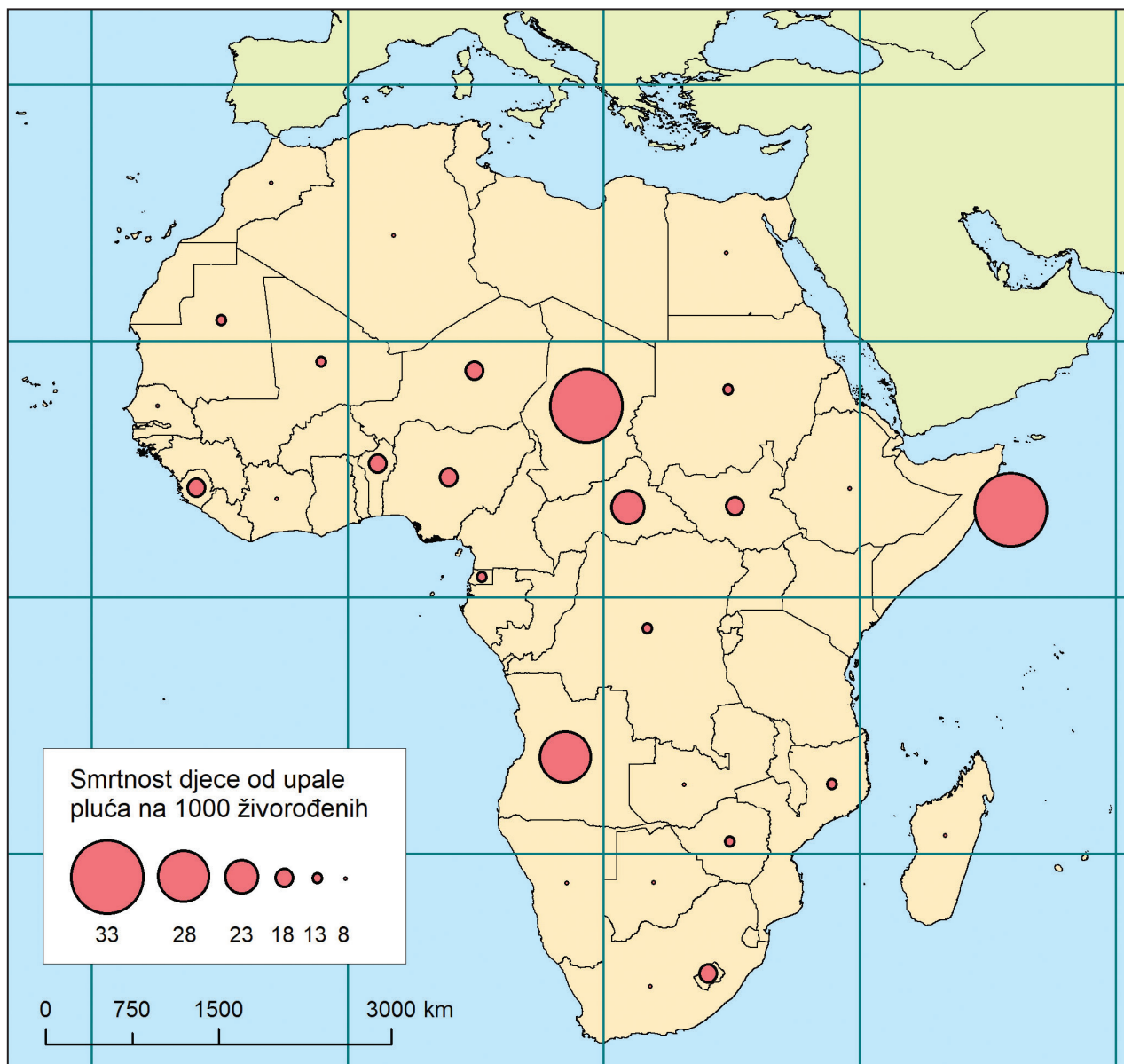
Koji je ime oceana s najvećom površinom moguće eksploatacije manganskih grumena u podmorju?

(1 bod)

29. Koje je ime eksklave koja se nalazi između Poljske i Litve?

(1 bod)

30. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

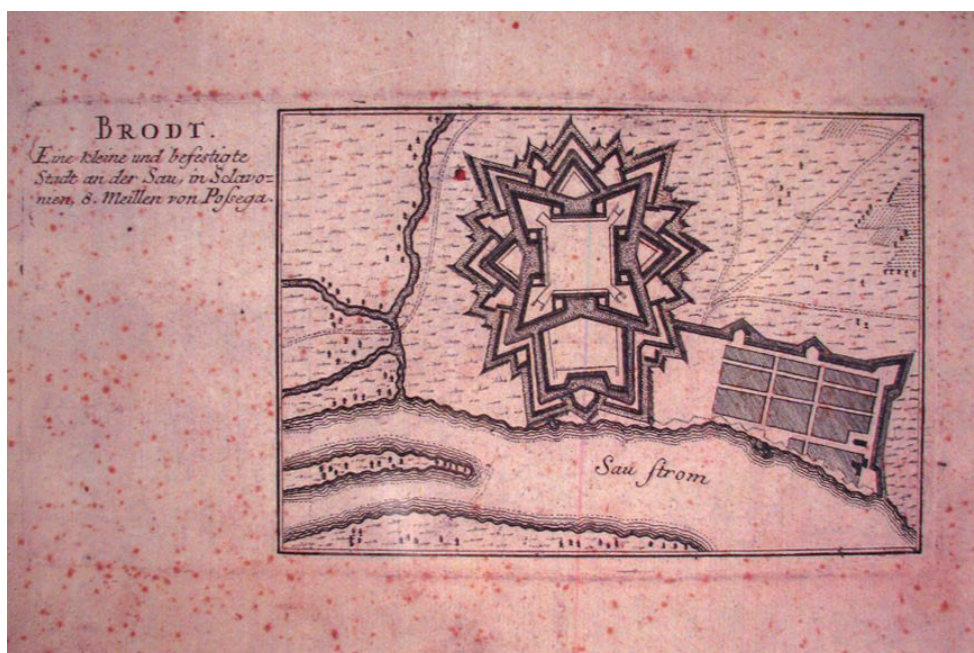

Djeca do pete godine života najpodložnija su brojnim bolestima koje završavaju smrtnim ishodom. Među njima izrazito je smrtonosna upala pluća kojom su posebno ugrožena djeca u Africi. Koja su imena dviju država s najvećim udjelom smrtnosti djece do pete godine života?

(1 bod)

Geografija

31. Pozorno promotrite priložene fotografije.

Tvrđava Brod jedan je od mnogih primjera promjene funkcionalne strukture naselja u Hrvatskoj. Objasnite jednom rečenicom koja je bila prvotna funkcija tvrđave Brod, a koja funkcija prevladava danas.

(1 bod)

32. Pozorno promotrite priloženu fotografiju.

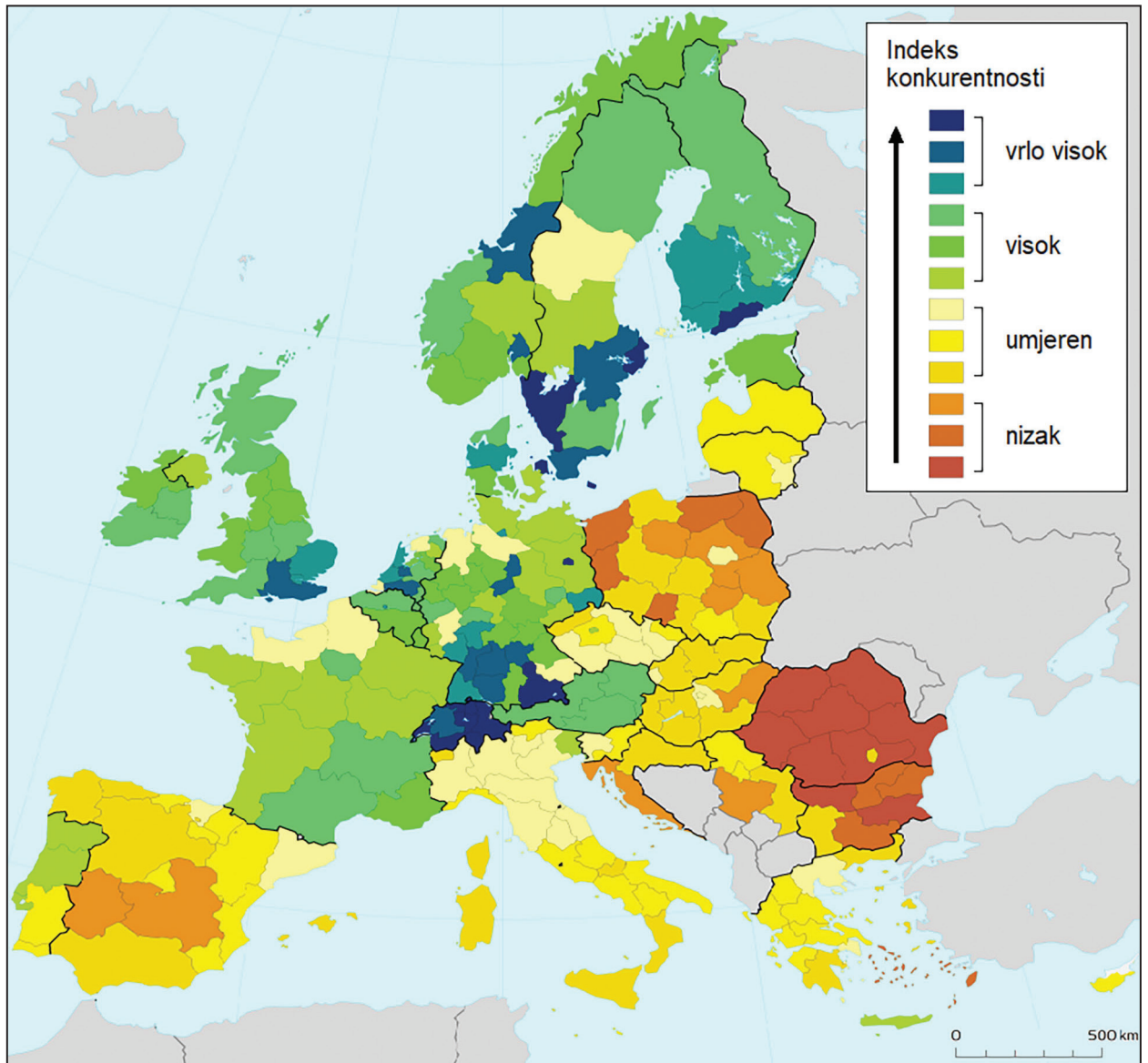

Koji je naziv kulturno-genetskoga tipa grada kojemu pripada dio prikazan na fotografiji?

(1 bod)

Geografija

33. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

Na geografskoj karti prikazane su regije europskoga gospodarskog prostora prema regionalnome inovacijskom indeksu 2019. godine. Koje je ime države Srednje Europe, članice Europske unije, s najvećim brojem regija u kategoriji lidera?

(1 bod)

34. Pozorno promotrite priloženu fotografiju.

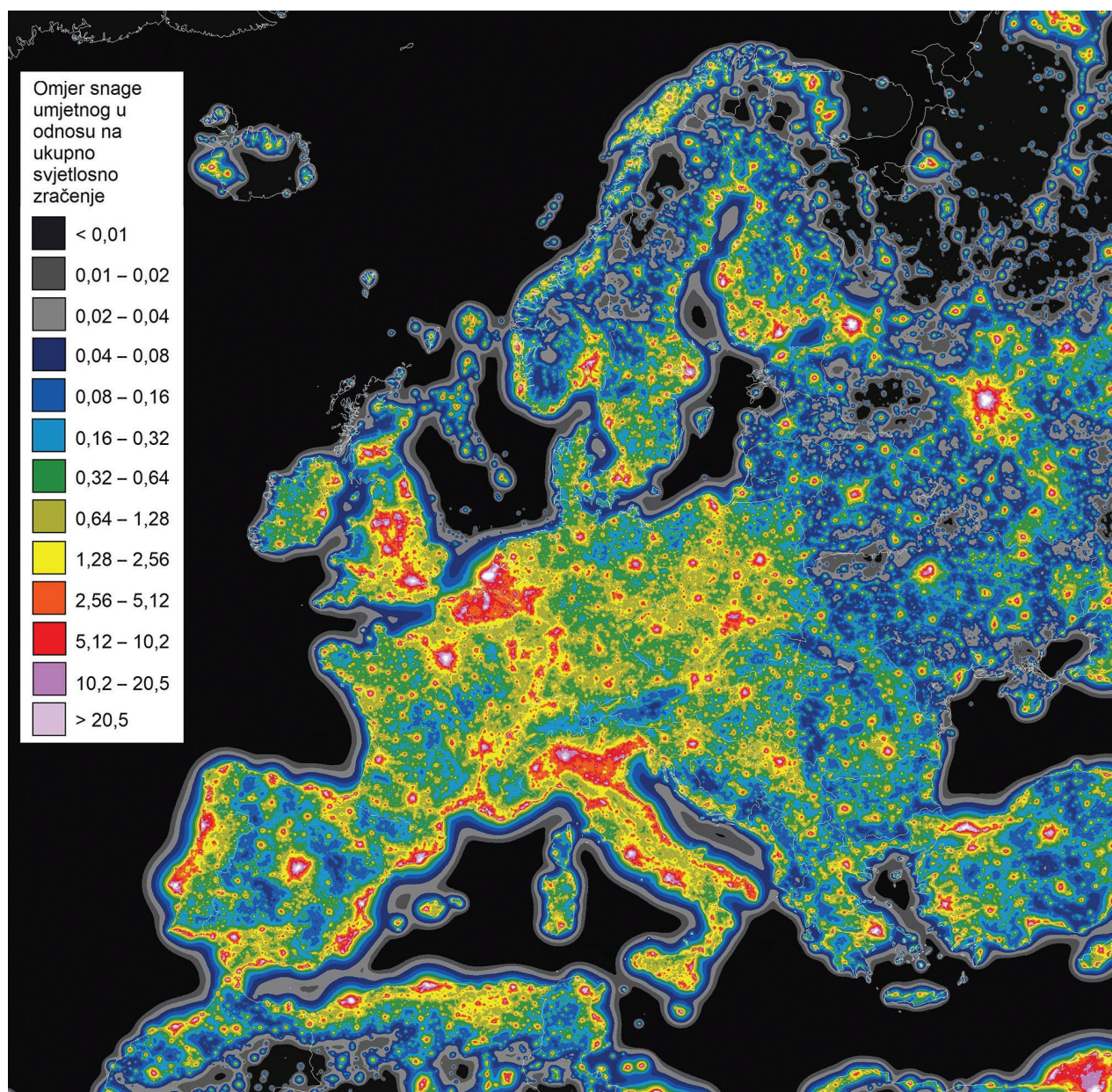

Koje je ime turističkoga mjesta prikazanoga na fotografiji?

(1 bod)

Geografija

35. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

Koji je naziv onečišćenja karakterističnoga za prostor prikazan na karti?

(1 bod)

36. Pozorno promotrite priložene fotografije.

Fotografije prikazuju jedan od obnovljivih izvora energije koji sve češće zamjenjuje fosilna goriva. Međutim, njegova primjena pridonosi uništenju šumskoga pokrova i gubitku staništa za brojne biljne i životinjske vrste, potiče eroziju tla i mijenja razinu podzemne vode.

Koji je naziv toga obnovljivog izvora proizvodnje energije?

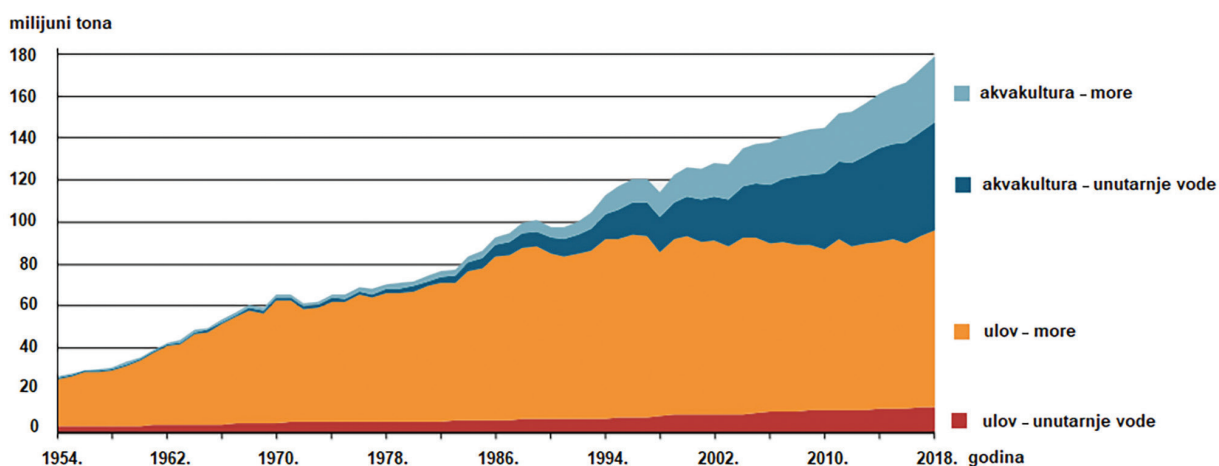
(1 bod)

Geografija

37. Koji je naziv vrste tla karakteristične za krške krajeve sa sredozemnom klimom?

(1 bod)

38. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

Na koji je način proizvedeno oko 20 % riba, školjkaša i rakova 2018. godine?

(1 bod)

III. Zadaci produženoga odgovora

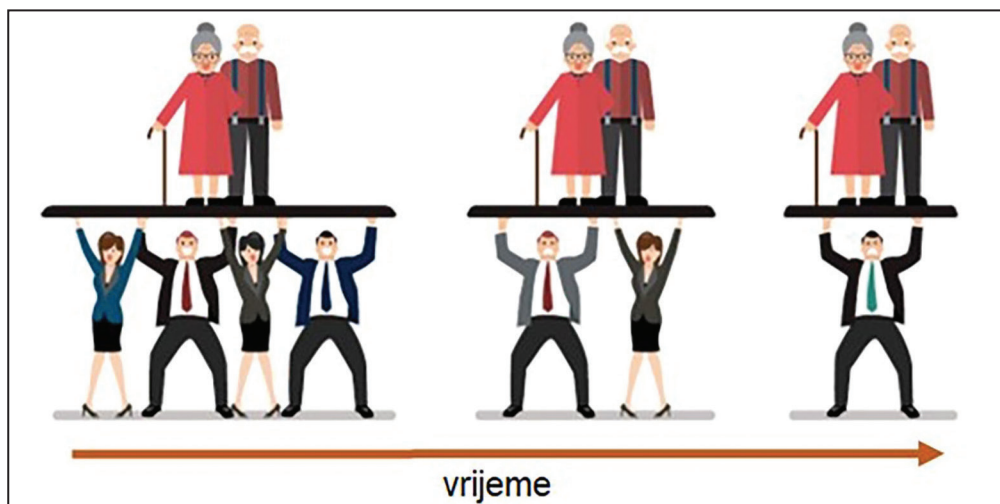
U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

Geografija

39. Pozorno promotrite priloženu skicu.

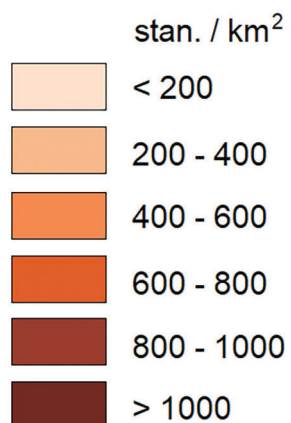
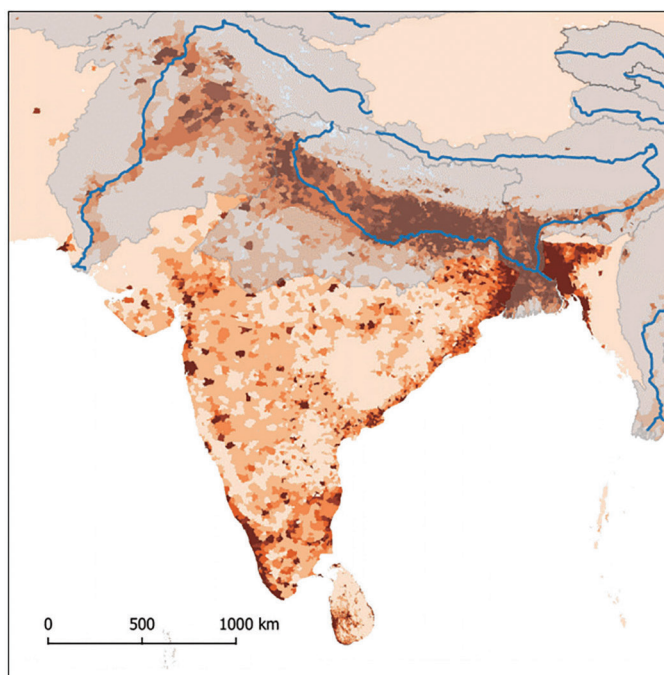
Objasnite prikazani trend odnosa broja radnika i umirovljenika u Hrvatskoj te način na koji on utječe na duljinu radnoga vijeka i održivost mirovinskoga sustava.

Geografija

(3 boda)

Geografija

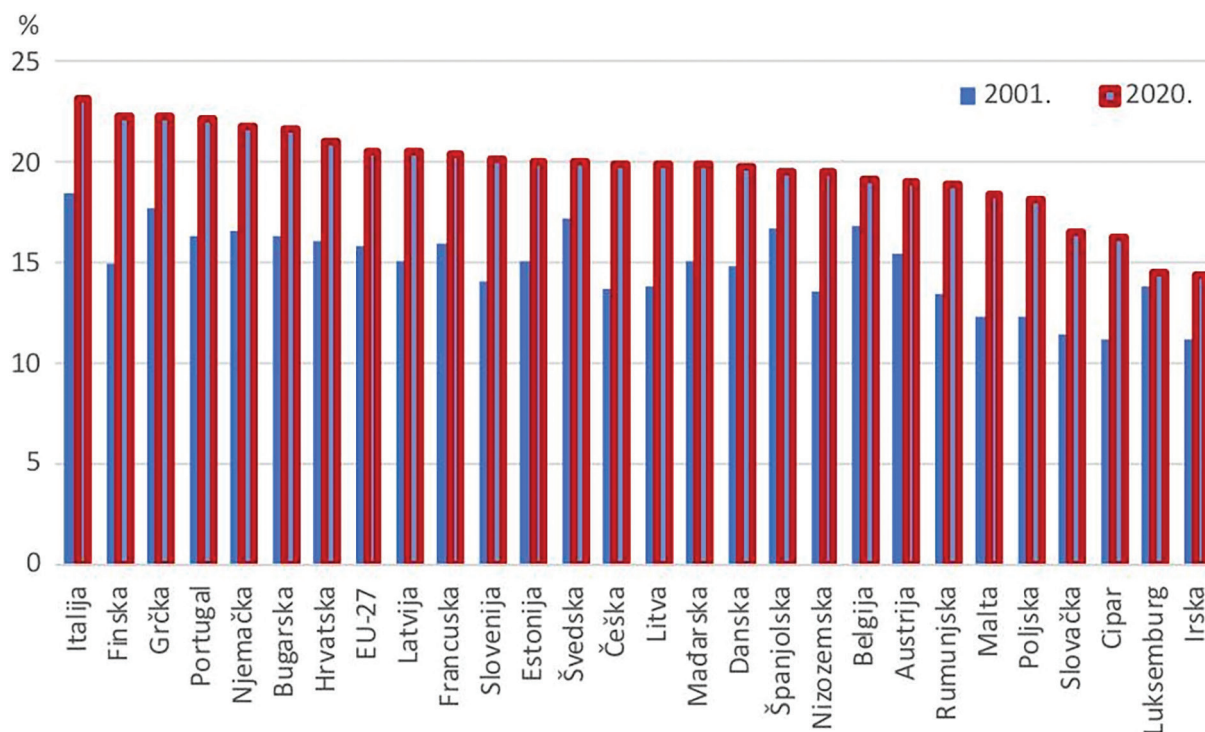
40. Pozorno promotrite priloženu geografsku kartu.

Usporedite na primjerima triju rijeka u Južnoj Aziji (vidljivih na priloženoj karti) utjecaj riječnih dolina na gustoću naseljenosti i razvoj gospodarskih djelatnosti. (Odgovor treba sadržavati ime rijeke, usporedbu gustoće naseljenosti i nazive gospodarskih djelatnosti.)

Geografija

41. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

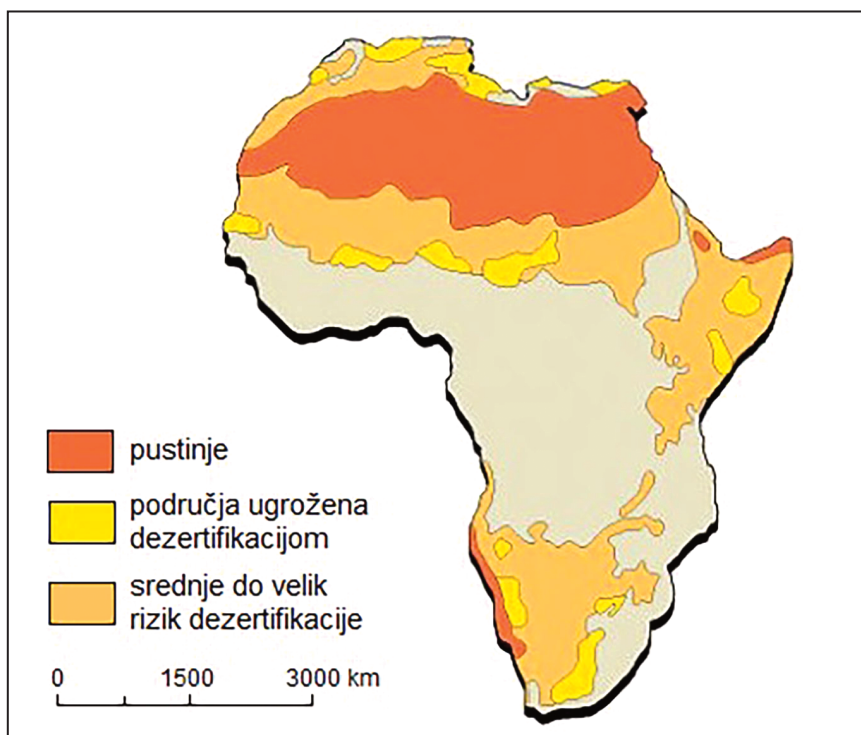
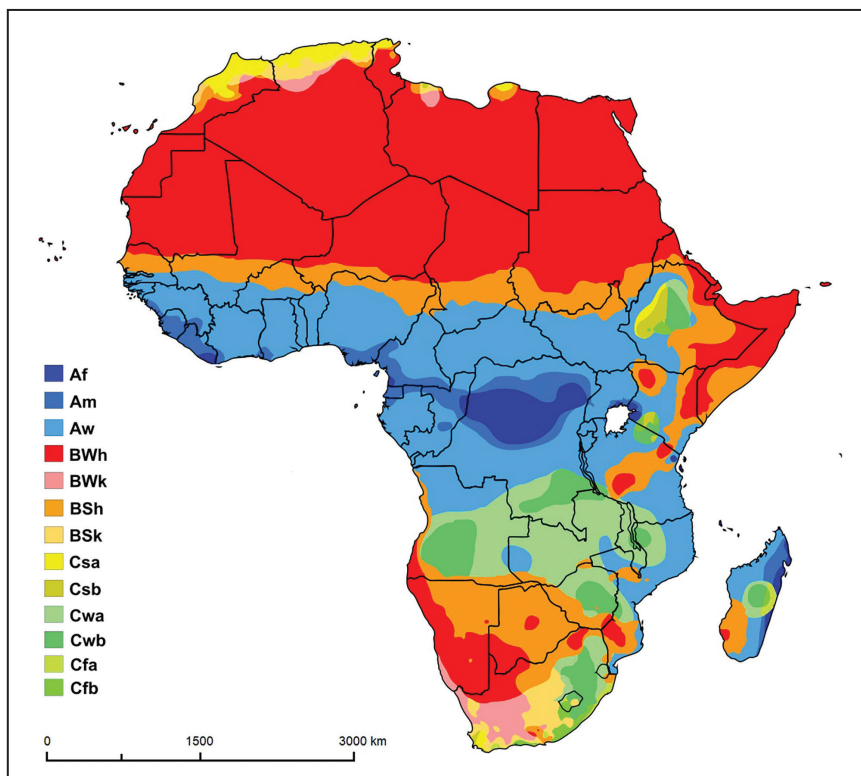

Dijagram prikazuje udio stanovnika u dobi od 65 godina i više u ukupnome broju stanovnika 2001. i 2020. godine.

Objasnite tri procesa koja uzrokuju pojavu prikazanu na dijagramu.

Geografija

42. Pozorno promotrite priložene geografske karte.

Opišite utjecaj geografskih čimbenika na razvoj i mogućnosti pojedinih oblika poljoprivredne proizvodnje u regiji Južna Afrika.

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica